

การสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรม เกี่ยวกับการใช้เข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ สงขลา

ณรงค์ ณ เชียงใหม่¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการสำรวจความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้ขับขี่รถยนต์ต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย จำนวน 112 ราย ภายในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ สงขลา ตั้งแต่วันที่ 1 ถึง 31 พฤษภาคม 2536 โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาแยกตามกลุ่มอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่ากลุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับเข็มขัดนิรภัยน้อยมากได้แก่ กลุ่มที่มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.12 กลุ่มระดับการศึกษาประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 16.67 กลุ่มอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 28.56 ในจำนวนรถยนต์ที่ติดเข็มขัดนิรภัยแล้วจำนวน 67 คัน พบว่าผู้ขับขี่ที่ไม่ใช้เข็มขัดนิรภัยเลยได้แก่ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ส่วนระดับ ปวช.-ปวส. ใช้บ้างเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 96.55 กลุ่มอาชีพรับจ้าง ค่าขาย และประกอบธุรกิจส่วนตัวมีอัตราการไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย คิดเป็นร้อยละ 100.00 100.00 และ 83.33 ตามลำดับ การรณรงค์ควรจะเน้นด้านพฤติกรรมไปยังกลุ่มเป้าหมายในเรื่องของการให้ความรู้ ความเข้าใจ และควรจะต้องใช้กฎหมายมาบังคับด้วย

คำสำคัญ : เข็มขัดนิรภัย ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม กลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพ กลุ่มคุณวุฒิ

¹ M.S.E.H., รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Survey on Baseline Data of Car-Drivers' Knowledge, Attitudes, and Behavior Regarding Seatbelt use in Hat Yai Municipality, Songkhla

Narong Na Chiangmai¹

Abstract

This research is a survey on baseline data of knowledge, attitudes and behavior among car-drivers relating to seatbelt use in Hat Yai Municipality, Songkhla, from June 1-31, 1993. It was conducted by using interview questionnaires. The study was reported according to age groups, educational level groups, and professional groups. The results of the study showed following interesting baseline data. The groups that knew very little about seatbelt use were those aged 41-50 years, those with primary-school education and employees with the percentage of 12.12, 16.67, and 28.56 respectively. The sixty-seven car-drivers who already had seatbelts but never used them were the primary-school education group, the secondary-school education group, and the high-school education group with the percentage of 100.00, 100.00 and 83.33 respectively. The strategic campaign for sustainable behavior change for seatbelt use needs more education, law enforcement and holistic problem-solving.

Key Words : seatbelt, knowledge, attitude, behavior, age group, professional group, educational group

¹ M.S.E.H., Associate Professor , Department of Community Medicine, Faculty of Medicine, Prince of Songkla University

การสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรม เกี่ยวกับการใช้เข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ สงขลา

ณรงค์ ณ เชียงใหม่

บทนำ

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนนมีหลายกรณี แต่ที่ทำให้เกิดอันตรายสูงสุดคือการขับรถเร็ว การแข่งในที่คับขัน การขับรถในสภาพที่ใกล้หมดสติสัมปชัญญะ เช่น ง่วงนอน ติดยาเสพติด กินยาแก้ปวดหรือยาฆ่า ร่างกายอ่อนเพลียเนื่องจากทำงานหนัก เป็นต้น เมื่อเกิดอุบัติเหตุ พบว่า คนที่ไม่มีหรือไม่ใช้เข็มขัดนิรภัยจะได้รับอันตรายสูง ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลดังกล่าวจะเคลื่อนตัวไปข้างหน้าด้วยความเร็วเท่ากับความเร็วของรถยนต์ที่พุ่งไปชนสิ่งของและพุ่งไปปะทะกับพวงมาลัย กระจกกรวด ส่วนผู้ที่นั่งอยู่ด้านหลังก็จะพุ่งปะทะกับพนักพิงที่อยู่ด้านหลังหรือส่วนอื่นๆ ของรถ และหากกระเด็นออกนอกรถ โอกาสที่จะเสียชีวิตก็สูงกว่าคนที่อยู่ภายในรถถึง 5 เท่า⁽¹⁾ ลักษณะการชนนั้น ถ้าหากชนกับรถยนต์ที่วิ่งสวนทางมา ความรุนแรงของการกระแทกจะเป็นสองหรือสามเท่าของการชนต้นไม้หรือสิ่งกีดขวางที่ติดอยู่กับที่เพราะแรงที่ชนสวนทางเท่ากับความเร็วของรถยนต์ที่วิ่งสวนมา รวมกันด้วย

ในขณะที่นั่งอยู่ในรถที่วิ่งด้วยความเร็ว 42 กม./ชั่วโมง โดยผู้ขับขี่หรือผู้นั่งไม่ได้รัดเข็มขัดนิรภัย ร่างกายของผู้ขับขี่หรือผู้โดยสารจะกระแทกกับรถหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของรถ เทียบเท่ากับแรงกระแทกเมื่อ

ตกจากตึกที่สูงสามชั้น หรือรถยนต์ที่วิ่งด้วยความเร็วเพียง 19 กม./ชั่วโมง เมื่อเกิดการชนจะเกิดแรงกระแทกหรือแรงอัดเท่ากับการทิ้งสิ่งของที่หนัก 90 กิโลกรัมจากที่สูง 2.50 เมตร ลงกระแทกพื้น^(1,2) นอกจากนั้น กรณีรถตกหลุมหรือข้ามสะพานที่เป็นความโค้ง ร่างกายจะกระดอนจนศีรษะชนหลังคาในสภาพเช่นนี้จะควบคุมการขับรถไม่ได้เลย ดังนั้นรถอาจจะเปลี่ยนทิศทาง ตกถนนหรือพลิกคว่ำ แต่ถ้าหากผู้ขับขี่รัดเข็มขัดนิรภัยเหตุการณ์อย่างนี้ก็จะไม่เกิด

การบาดเจ็บที่เกิดจากการชนและพบว่าเสียชีวิตมากที่สุด คือ บริเวณศีรษะและทรวงอก การรัดเข็มขัดนิรภัยจะช่วยลดอัตราการบาดเจ็บ ความรุนแรงตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เพราะเข็มขัดนิรภัยจะกระจายการกระแทกหรือการกระทบกระเทือนที่มีต่อส่วนต่าง ๆ และป้องกันผู้ที่อยู่ในรถให้กระแทกน้อยที่สุด และยังป้องกันไม่ให้ผู้ที่อยู่ในรถถูกแรงเหวี่ยงออกนอกรถได้อีกด้วย จากการศึกษาพบว่า การใช้เข็มขัดนิรภัยสามารถลดการบาดเจ็บให้น้อยลง 1 ใน 3 หรือ 2 ใน 3 เท่า หรือสามารถลดการตายลงได้ถึง 4 ใน 5 เท่า^(1,3) ดังนั้นเข็มขัดนิรภัยจึงไม่ใช่ของประดับหรือของฟุ่มเฟือย แต่เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเครื่องมือป้องกันอันตรายสำหรับส่วนบุคคล การสำรวจเบื้องต้นเพื่อเตรียมการรณรงค์ให้ผู้ขับขี่รถยนต์

มีและใช้เข็มขัดนิรภัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและ เชื่อมโยงต่อไป

วัตถุประสงค์และวิธีการ

การสำรวจความรู้ ความสนใจ ทักษะคติและ พฤติกรรมของผู้ขับขี่รถยนต์ต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ถึง 31 พฤษภาคม 2536 ได้ สัมภาษณ์ผู้ขับขี่รถยนต์ภายในเขตเทศบาลเมือง หาดใหญ่โดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 112 ราย โดยเน้นด้านความรู้ ความสนใจ ทักษะคติ และการ ปฏิบัติตนของผู้ขับขี่ที่ติดเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์แล้ว และจำแนกการวิเคราะห์เป็น 3 กลุ่มประเภทคือ จำแนกตามกลุ่มอายุ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอาชีพ เป็นหลัก

ผลและวิจารณ์

1. ด้านความรู้และความสนใจของผู้ขับขี่รถยนต์ต่อเข็มขัดนิรภัย

1.1 จำแนกตามกลุ่มอายุ

จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มอายุ ที่รู้จักและสนใจเข็มขัดนิรภัยมากที่สุดคือ กลุ่มอายุ ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ 86.00 ตามลำดับ รองลงมาเป็นกลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.42 และ 69.69 และกลุ่มอายุระหว่าง 21-30 ปีคิดเป็นร้อยละ 27.27 และ 68.18 ตามลำดับ กลุ่มอายุที่ไม่รู้จักและสนใจ เข็มขัดนิรภัยน้อยมาก เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.63 และ 22.73 กลุ่มอายุ ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.00 และ 4.00 กลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.45

และ 24.24 ตามลำดับ และพบว่ามีผู้ไม่รู้จัก และ ไม่สนใจเข็มขัดนิรภัยเรียงตามกลุ่มอายุจากน้อยไปหา มาก ได้แก่ กลุ่มอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 9.09 และ 9.09 กลุ่มอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 4.00 และ 10.00 กลุ่มอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 12.12 และ 6.06 กลุ่มอายุ 51-60 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.00 (ตารางที่ 1,2)

1.2 จำแนกตามระดับการศึกษา

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มที่รู้จักเข็มขัดนิรภัยดีที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ปริญญาโท ปริญญาเอก ประถมศึกษา ปริญญาตรี ปวช.-ปวส. และมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 80.00 66.67 50.00 42.86 37.93 และ 30.77 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่แสดงความสนใจที่จะ ใช้เข็มขัดนิรภัยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับ ปริญญาโท ปริญญาเอก ประถมศึกษา ปริญญาตรี มัธยมศึกษา และ ปวช.-ปวส. คิดเป็นร้อยละ 100.00 100.00 67.67 66.67 66.07 และ 58.62 ตามลำดับ จากการสำรวจ พบว่า มีกลุ่มที่ยังไม่รู้จัก และไม่สนใจเข็มขัดนิรภัย ได้แก่ กลุ่มระดับประถมศึกษา ร้อยละ 16.67 และ 16.67 มัธยมศึกษา ร้อยละ 7.69 และ 15.38 ปวช.-ปวส. ร้อยละ 13.78 และ 10.34 ปริญญาตรี ร้อยละ 3.56 และ 5.35 ปริญญาโท ร้อยละ 0.00 และ 0.00 (ตารางที่ 7,8)

1.3 จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า กลุ่ม อาชีพที่รู้จักเข็มขัดนิรภัยดีที่สุด เรียงจากมากไปหา น้อยได้แก่ รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว รับจ้าง และค้าขายหรือคิดเป็นร้อยละ 45.45

44.44 42.86 และ 16.67 ตามลำดับ กลุ่มที่ให้ความสนใจมากเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรม และค้าขายคิดเป็นร้อยละ 87.50 71.43 68.18 50.00 และ 50.00 ตามลำดับ กลุ่มอาชีพที่ยังไม่รู้จักและไม่สนใจ ได้แก่ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 28.57 และ 0.00 กลุ่มรับราชการ-รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 3.14 และ 9.09 (ตารางที่ 13,14)

2. ด้านทัศนคติของผู้ขับขีรถยนต์ต่อเข็มขัดนิรภัย

2.1 จำแนกตามกลุ่มอายุ

จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มอายุที่มีความมั่นใจในความปลอดภัยเมื่อใช้เข็มขัดนิรภัยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 31-40 ปี 41-50 ปี 21-30 ปี และ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.00 66.67 63.64 และ 50.00 ตามลำดับ กลุ่มอายุที่บอกว่าเข็มขัดนิรภัยช่วยให้การทรงตัวดีขึ้น ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 51-60 ปี 31-40 ปี 21-30 ปี และ 41-50 คิดเป็นร้อยละ 16.67 10.00 9.09 และ 6.07 ตามลำดับ กลุ่มอายุที่เห็นด้วยกับการออกพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 31-40 ปี 21-30 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.00 63.64 63.63 และ 33.33 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอายุที่ไม่เห็นด้วย ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 51-60 ปี 41-50 ปี 31-40 ปี และ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.67 12.12 6.00 และ 4.54 ตามลำดับ (ตารางที่ 3,4)

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีความมั่นใจในความปลอดภัยเมื่อใช้เข็มขัดนิรภัยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ มัธยมศึกษาปริญญาโท ปริญญาเอก ปริญญาตรี ปวช.-ปวส. และประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 84.61 80.00 66.07 66.67 55.17 และ 33.33 ตามลำดับ กลุ่มที่เห็นด้วยกับการใช้พระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ปริญญาโท มัธยมศึกษา ปริญญาเอก ปวช.-ปวส. และปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 83.33 80.00 76.92 66.67 62.67 และ 51.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 9,10)

2.3 จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

จำแนกตามกลุ่มอาชีพพบว่า กลุ่มอาชีพที่มีความมั่นใจเมื่อใช้เข็มขัดนิรภัยขณะขับรถยนต์เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ รับจ้างและค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 75.00 69.32 57.14 และ 33.33 ตามลำดับ กลุ่มอาชีพที่เห็นด้วยกับการออกพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัยมาใช้ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับจ้าง ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัวรับราชการ-รัฐวิสาหกิจ และเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 71.43 66.67 61.36 55.55 และ 50.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 15,16)

3. ด้านพฤติกรรมของผู้ที่ติดเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์แล้ว

3.1 จำแนกตามกลุ่มอายุ

จำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า รถยนต์ที่ติดเข็มขัดนิรภัยแล้ว แยกตามกลุ่มอายุของผู้ขับขีจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 31-40 ปี 21-30 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ

66.00 59.09 54.54 และ 50.00 ตามลำดับ ผู้ที่ยังไม่ติดเข็มขัดนิรภัยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี 50-60 ปี 21-30 ปี และ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.39 33.33 31.82 และ 30.00 ตามลำดับ ในจำนวนของผู้ที่ติดเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์แล้ว 67 ราย พบว่ามีการใช้เข็มขัดนิรภัยเป็นประจำ จำนวน 10 รายหรือร้อยละ 14.92 ใช้เป็นบางครั้ง จำนวน 22 รายหรือร้อยละ 32.83 และไม่ใช้เลย จำนวน 35 รายหรือร้อยละ 52.23 กลุ่มอายุที่ไม่คิดจะติดเข็มขัดนิรภัยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่กลุ่มอายุ 51-60 ปี 21-30 ปี 41-50 ปี และ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.67 9.09 6.06 และ 4.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 5,6)

3.2 จำแนกตามระดับการศึกษา

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีรถยนต์ที่ติดเข็มขัดนิรภัยแล้วเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ปริญญาโท ปริญญาตรี ปริญญาเอก ประถมศึกษา ปวช.-ปวส. และมีธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 100.00 67.86 66.67 66.67 48.28 และ 38.46 ตามลำดับ ในจำนวนผู้ที่ติดเข็มขัดนิรภัยทั้งหมด จำนวน 67 ราย พบว่ามีการใช้เข็มขัดนิรภัยเป็นประจำ จำนวน 4 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 5.97 ใช้เป็นบางครั้งจำนวน 14 ราย หรือร้อยละ 20.89 และไม่ใช้เลย จำนวน 49 รายหรือร้อยละ 73.13 กลุ่มที่ไม่คิดจะติดเข็มขัดนิรภัย ได้แก่ กลุ่มระดับการศึกษา ปริญญาเอก ปริญญาตรี และ ปวช.-ปวส. คิดเป็นร้อยละ 33.33 7.14 และ 6.89 ตามลำดับ (ตารางที่ 11,12)

3.3 จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

จำแนกตามกลุ่มอาชีพพบว่า กลุ่ม

อาชีพที่ติดเข็มขัดนิรภัยแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ ค้าขายและรับจ้างหรือคิดเป็นร้อยละ 62.66 61.36 50.00 และ 28.57 ตามลำดับ และคิดเป็นผู้ที่ติดเข็มขัดนิรภัยแล้วจำนวน 65 รายหรือร้อยละ 58.03 ในจำนวนผู้ที่ติดเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์แล้ว พบว่า มีผู้ใช้เข็มขัดนิรภัยเป็นประจำ จำนวน 11 ราย หรือร้อยละ 16.42 ใช้เป็นบางครั้ง จำนวน 20 ราย หรือร้อยละ 29.85 และมีผู้ไม่ใช้เลย จำนวน 33 ราย หรือร้อยละ 49.29 กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่ไม่คิดจะติดเข็มขัดนิรภัย ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการ-รัฐวิสาหกิจ รวมเป็นผู้ตอบจำนวน 7 ราย (ตารางที่ 17,18)

สรุปผลการสำรวจ พบว่ายังมีกลุ่มที่ไม่รู้จักไม่สนใจ มีทัศนคติที่ไม่ดีและพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย โดยเฉพาะพบว่าในกลุ่มผู้ขับขี่รถยนต์ที่มีการศึกษาสูง มีการใช้เข็มขัดนิรภัยเป็นประจำเพียงร้อยละ 6 เท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ขับขี่ส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักในคุณค่าของเข็มขัดนิรภัยอย่างเพียงพอ อาจจะเป็นเพราะเข็มขัดนิรภัยเป็นของใหม่ยังไม่คุ้นเคย หรือมีทัศนคติผิด ๆ ที่ว่าถ้ารัดเข็มขัดนิรภัยแล้วจะทำให้อึดอัด ไม่คล่องตัว หรือถ้าหากรถยนต์ตกลงไปในน้ำจะรอดยาก หรือถ้ารัดเข็มขัดนิรภัยแล้วแสดงว่าเป็นนักขับมือใหม่ยังไม่ชำนาญ และผู้ที่นั่งคู่กับคนขับก็ไม่กล้ารัดเข็มขัดนิรภัย เพราะกลัวว่าจะดูถูกฝีมือผู้ขับ เป็นต้น กลุ่มที่มีปัญหาไม่รัดเข็มขัดนิรภัยเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปวช.-ปวส. ส่วนระดับปริญญาตรี ปริญญาเอกนั้น พบว่ามีปัญหาน้อย รถยนต์ที่ติด

เข็มขัดนิรภัยและใช้ประจำเป็นกลุ่ม ของข้าราชการ-รัฐวิสาหกิจ อย่างไรก็ตาม การสำรวจนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้นแต่ก็พอจะบอกให้เราทราบว่าความรู้ความสนใจทัศนคติและพฤติกรรมการใช้เข็มขัดนิรภัยนั้นทั้งวัยวุฒิคุณวุฒิและอาชีพมีความสำคัญต่อการรณรงค์เพื่อการมีและใช้เข็มขัดนิรภัยในอนาคต สำหรับการรณรงค์ จำต้องเน้นการพัฒนาพฤติกรรม (Behavior modification)^(4,5,6) ประกอบด้วย การเร่งให้การศึกษาแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (Public education) ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีและใช้เข็มขัดนิรภัย และการใช้กฎหมายบังคับ (Law enforcement) โดยการออกพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัย และการ

บังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย เป็นต้น นอกจากนั้นจึงต้องรีบเร่งศึกษาความเหมาะสมของเข็มขัดนิรภัยกับผู้ใช้ เช่น คุณภาพดีแต่ราคาถูก เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

การสำรวจความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ขับขีรถยนต์ สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือจากคุณกนกวรรณ ทองศรี คุณใหม่สาเราะ บินมะหะหมัด คุณเป็ยนันท์ ดวงทอง และคุณนพรัตน์ แทนมาก ตลอดจนผู้ขับขีรถยนต์ จำนวน 112 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

1. วิจิตร บุญยโทตระ. 2531. รวบรวมบทความอุบัติเหตุ เล่ม 1. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล หน้า 152-153.
2. วิจิตร บุญยโทตระ. 2530. วิทยาการระบาดและการควบคุมอุบัติเหตุ. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล หน้า 152-157.
3. ณรงค์ ณ เชียงใหม่. 2532. อุบัติภัยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์ โอ. เอส. พรินติ้งเฮ้าส์ จำกัด กรุงเทพฯ หน้า 190-202.
4. Witaya Chadbunchachai. 1992. Guideline for post injuries management, emergency medical service, and integrated trauma service. National Epidemiology Board of Thailand. p.25.
5. เขียรนันท์ วาณิชย์ศุภวงศ์. 2533. ความรู้ความสามารถในการขับขี่และพฤติกรรมการขับขี่ของผู้ขับขี่ยานพาหนะในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หน้า 77-85.
6. RTA. 1991. Road Safety 2000 : Draft Strategic Plan for Public Comment. Sweden. p.18.

ว. สงขลานครินทร์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ก.ย. - ธ.ค. 2537

การใช้เข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ในภาคใหญ่

ณรงค์ ณ เชียงใหม่

ตารางที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามกลุ่มอายุ

อายุ	จำนวนผู้ตอบคำถาม	การรู้จักเข็มขัดนิรภัย						
		ร้อยละ	รู้จักดีที่สุด	ร้อยละ	รู้จักเพียงผิวเผิน	ร้อยละ	ยังไม่รู้จัก	ร้อยละ
<20	-	-	-	-	-	-	-	-
21-30	22	19.64	6	27.27	14	63.63	2	9.09
31-40	50	44.64	25	50.00	23	46.00	2	4.00
41-50	33	29.46	14	42.42	15	45.45	4	12.12
51-60	6	5.36	3	50.00	3	50.00	-	-
>60	1	0.89	1	100.00	-	-	-	-
รวม	112		49	42.85	55	50.00	8	7.13

ตารางที่ 2 ความสนใจเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนผู้ตอบคำถาม	ความสนใจเข็มขัดนิรภัย						
		ร้อยละ	สนใจมาก	ร้อยละ	สนใจน้อย	ร้อยละ	ไม่สนใจ	ร้อยละ
<20	-	-	-	-	-	-	-	-
21-30	22	19.64	15	68.18	5	22.73	2	9.09
31-40	50	44.64	43	86.00	2	4.00	5	10.00
41-50	33	29.46	23	69.69	8	24.24	2	6.06
51-60	6	5.36	3	50.00	3	50.00	-	-
>60	1	0.89	-	-	1	100.00	-	-
รวม	112		84	75.00	19	16.96	9	8.03

ตารางที่ 3 ทัศนคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ทัศนคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย										
		ร้อยละ	ก่อให้เกิด ความมั่นใจ ในความปลอดภัย	ร้อยละ	ช่วยให้การ ทรงตัวดีขึ้น	ร้อยละ	ทำให้เคลื่อนไหว ตัวลำบาก	ร้อยละ	ทำให้เกิด ความอึดอัด	ร้อยละ	ไม่ทราบ เพราะ ไม่เคยใช้	ร้อยละ
<20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21-30	22	19.64	14	63.64	2	9.09	1	4.54	1	4.54	5	18.18
31-40	50	44.64	34	68.00	5	10.00	1	2.00	2	4.00	8	16.00
41-50	33	29.46	22	66.67	2	6.07	1	3.03	-	-	8	23.24
51-60	6	5.36	3	50.00	1	16.67	-	-	-	-	2	33.33
>60	1	0.89	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100.00
รวม	112		73	65.17	10	8.92	3	2.67	3	2.6	24	20.53

ตารางที่ 4 ทัศนคติต่อพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	ทัศนคติต่อพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัย							
			เห็นด้วย	ร้อยละ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ร้อยละ	ไม่เห็นใจ	ร้อยละ
<20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21-30	22	19.64	14	63.63	5	22.73	1	4.54	2	9.08
31-40	50	44.64	33	66.00	14	28.00	3	6.00	-	-
41-50	33	29.46	21	63.64	4	12.12	4	12.12	4	12.12
51-60	6	5.36	2	33.33	2	33.33	1	16.67	1	16.67
>60	1	0.89	-	-	-	-	-	-	1	100.00
รวม	112		70	62.50	25	22.32	9	8.03	8	7.13

ตารางที่ 5 พฤติกรรมของผู้ขับขี่รถยนต์กับเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	การติดเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์ส่วนบุคคล					
			ติดแล้ว	ร้อยละ	ยังไม่ติด	ร้อยละ	ไม่คิดจะติด	ร้อยละ
<20	-	-	-	-	-	-	-	-
21-30	22	19.64	13	59.09	7	31.82	2	9.09
31-40	50	44.64	33	66.00	15	30.00	2	4.00
41-50	33	29.46	18	54.54	13	39.39	2	6.06
51-60	6	5.36	3	50.00	2	33.33	1	16.67
>60	1	0.89	1	100.00	-	-	-	-
รวม	112		68	59.82	37	33.92	7	6.25

ตารางที่ 6 พฤติกรรมของผู้ขับขี่รถยนต์ที่ติดเข็มขัดนิรภัยแล้วจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนผู้ตอบคำถาม	การใช้เข็มขัดนิรภัย					
		ใช้ประจำ	ร้อยละ	ใช้บางครั้ง	ร้อยละ	ไม่ใช่เลย	ร้อยละ
<20	-	-	-	-	-	-	-
21-30	13	-	-	2	15.38	11	84.61
31-40	33	7	21.21	15	45.45	11	33.33
41-50	18	3	16.66	6	33.33	9	50.00
51-60	3	-	-	-	-	3	100.00
>60	-	-	-	-	-	-	-
รวม	67	10	19.92	23	32.83	34	52.23

ตารางที่ 7 ความรู้เกี่ยวกับเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	การรู้จักเข็มขัดนิรภัย					
			รู้จักดีที่สุด	ร้อยละ	รู้จักเพียง ผิวเผิน	ร้อยละ	ยังไม่รู้จัก	ร้อยละ
ประถมศึกษา	6	5.36	3	50.00	2	33.33	1	16.67
มัธยมศึกษา	13	11.61	4	30.77	8	61.54	1	7.69
ปวช-ปวส	29	25.89	11	37.93	14	48.27	4	13.78
ปริญญาตรี	56	50.00	24	42.86	30	53.57	2	3.56
ปริญญาโท	5	4.46	4	80.00	1	20.00	-	-
ปริญญาเอก	3	2.68	2	66.67	1	33.33	-	-
รวม	112		48	42.85	56	50.00	8	7.14

ตารางที่ 8 ความสนใจเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบคำถาม	ร้อยละ	ความสนใจเข็มขัดนิรภัย					
			สนใจมาก	ร้อยละ	สนใจน้อย	ร้อยละ	ไม่สนใจ	ร้อยละ
ประถมศึกษา	6	5.36	4	66.67	1	16.67	1	16.67
มัธยมศึกษา	13	11.61	8	61.54	3	23.07	2	15.38
ปวช-ปวส	29	25.89	17	58.62	9	31.03	3	10.34
ปริญญาตรี	56	50.00	37	66.07	16	28.57	3	5.35
ปริญญาโท	5	4.46	5	100.00	-	-	-	-
ปริญญาเอก	3	2.68	2	66.67	-	-	1	33.33
รวม	112		73	65.17	29	25.89	10	8.92

ว. สงขลานครินทร์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ก.ย. - ธ.ค. 2537

การใช้เข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ในภาคใหญ่

ณรงค์ ณ เชียงใหม่

ตารางที่ 9 ทศนคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	ทศนคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย									
			ก่อให้เกิด ความมั่นใจ ในความปลอดภัย	ร้อยละ	ช่วยให้การ ทรงตัว ดีขึ้น	ร้อยละ	ทำให้เกิดคลื่น- ไหวตัวลำบาก	ร้อยละ	ทำให้เกิด ความ อึดอัด	ร้อยละ	ไม่ทราบ เพราะ ไม่เคยใช้	ร้อยละ
ประถมศึกษา	6	5.36	2	33.33	-	-	-	-	-	-	4	66.67
มัธยมศึกษา	13	11.61	11	84.61	1	7.69	-	-	-	-	1	7.69
ปวช-ปวส	29	25.89	16	55.17	4	13.79	2	6.89	-	-	7	24.14
ปริญญาตรี	56	50.00	37	66.07	4	7.14	1	1.78	3	5.36	11	19.64
ปริญญาโท	5	4.46	4	80.00	1	20.00	-	-	-	-	-	-
ปริญญาเอก	3	2.68	2	66.67	-	-	-	-	-	-	1	33.33
รวม	112		72	65.17	10	8.92	3	2.67	3	2.67	24	21.42

ตารางที่ 10 ทศนคติต่อพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับ การศึกษา	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	ทศนคติต่อพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัย							
			เห็นด้วย	ร้อยละ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่แน่ใจ	ร้อยละ
ประถมศึกษา	6	5.36	5	83.33	-	-	1	16.67	-	-
มัธยมศึกษา	13	11.61	10	76.92	3	23.07	-	-	-	-
ปวช-ปวส	29	25.89	18	62.07	6	20.69	2	6.89	3	10.34
ปริญญาตรี	56	50.00	29	51.78	15	26.78	6	10.71	6	11.72
ปริญญาโท	5	4.46	4	80.00	1	20.00	-	-	-	-
ปริญญาเอก	3	2.68	2	66.67	1	33.33	-	-	-	-
รวม	112		68	60.71	26	23.21	9	8.03	9	8.03

ตารางที่ 11 พฤติกรรมของผู้ขับขี่รถยนต์กับเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	การติดเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์ส่วนบุคคล					
			ติดแล้ว	ร้อยละ	ยังไม่ติด	ร้อยละ	ไม่คิดจะติด	ร้อยละ
ประถมศึกษา	6	5.36	4	66.67	2	33.33	-	-
มัธยมศึกษา	13	11.61	5	38.46	8	61.54	-	-
ปวช-ปวส	29	25.89	14	48.28	13	44.83	2	6.89
ปริญญาตรี	56	50.00	38	67.86	14	25.00	4	7.14
ปริญญาโท	5	4.46	5	100.00	-	-	-	-
ปริญญาเอก	3	2.68	2	66.67	-	-	1	33.33
รวม	112		68	59.82	37	33.03	7	6.25

ตารางที่ 12 พฤติกรรมของผู้ขับขี่รถยนต์ที่ติดเข็มขัดนิรภัยแล้วจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบคำถาม	การใช้เข็มขัดนิรภัย					
		ใช้ประจำ	ร้อยละ	ใช้บางครั้ง	ร้อยละ	ไม่ใช่เลย	ร้อยละ
ประถมศึกษา	3	-	-	-	-	3	100.00
มัธยมศึกษา	5	-	-	-	-	5	100.00
ปวช-ปวส	14	-	-	1	3.45	13	96.55
ปริญญาตรี	38	3	5.36	10	51.78	25	42.86
ปริญญาโท	5	1	20.00	2	40.00	2	40.00
ปริญญาเอก	2	-	-	1	50.00	1	50.00
รวม	67	4	5.97	14	20.89	49	73.13

ว. สงขลา นครินทร์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ก.ย. - ธ.ค. 2537

การใช้เข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ในภาคใหญ่

ณรงค์ ณ เชียงใหม่

ตารางที่ 13 ความรู้เกี่ยวกับเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	การรู้จักเข็มขัดนิรภัย					
			รู้จักดีที่สุด	ร้อยละ	รู้จักเพียง ผิวเผิน	ร้อยละ	ยังไม่รู้จัก	ร้อยละ
รับจ้าง	7	6.15	3	42.86	2	28.57	2	28.56
รับราชการ- รัฐวิสาหกิจ	88	78.57	40	45.45	45	51.13	3	3.41
เกษตรกรรม	2	1.79	-	-	2	100.00	-	-
ค้าขาย	6	5.36	1	16.67	5	83.33	-	-
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	9	8.03	4	44.44	3	33.33	2	22.22
รวม	112		48	42.85	57	50.00	7	7.13

ตารางที่ 14 ความสนใจเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนผู้ตอบคำถาม	ร้อยละ	ความสนใจเข็มขัดนิรภัย					
			สนใจมาก	ร้อยละ	สนใจน้อย	ร้อยละ	ไม่สนใจ	ร้อยละ
รับจ้าง	7	6.15	5	71.43	2	28.57	-	-
รับราชการ- รัฐวิสาหกิจ	88	78.57	60	68.18	20	22.73	8	9.09
เกษตรกรรม	2	1.79	1	50.00	-	-	1	50.00
ค้าขาย	6	5.36	3	50.00	3	50.00	-	-
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	9	8.03	7	87.50	2	22.22	-	-
รวม	112		76	67.85	27	24.1	9	8.03

ตารางที่ 15 ทศนคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	ทศนคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย									
			ก่อให้เกิด ความมั่นใจ ปลอดภัย	ร้อยละ	ช่วยให้ การทรง- ตัวดีขึ้น	ร้อยละ	ทำให้เคลื่อน- ไหวตัวลำบาก	ร้อยละ	ทำให้เกิด ความ อึดอัด	ร้อยละ	ไม่ทราบ เพราะ ไม่เคยใช้	ร้อยละ
รับจ้าง	7	6.15	4	57.14	-	-	-	-	-	-	3	42.86
รับราชการ- รัฐวิสาหกิจ	88	78.57	61	69.32	4	4.54	4	4.54	2	2.27	16	18.18
เกษตรกรกรรม	2	1.79	-	-	1	50.00	-	-	-	-	1	50.00
ค้าขาย	6	5.36	2	33.33	2	33.33	-	-	-	-	2	33.33
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	9	8.03	7	75.00	1	12.50	-	-	-	-	1	12.50
รวม	112		74	66.07	8	7.14	4	3.57	2	1.78	23	20.53

ตารางที่ 16 ทศนคติต่อพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	ทศนคติต่อพระราชบัญญัติเข็มขัดนิรภัย							
			เห็นด้วย	ร้อยละ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ
รับจ้าง	7	6.15	5	71.43	1	14.28	1	14.28	-	-
รับราชการ- รัฐวิสาหกิจ	88	78.57	54	61.36	20	22.73	6	6.82	8	9.09
เกษตรกรกรรม	2	1.79	1	50.00	-	-	1	50.00	-	-
ค้าขาย	6	5.36	4	66.67	1	16.67	1	16.67	-	-
ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	9	8.03	5	55.55	3	33.33	-	-	1	11.11
รวม	112		69	61.60	25	22.32	9	8.03	9	8.03

ว. สงขลานครินทร์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ก.ย. - ธ.ค. 2537

การใช้เข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขีรถยนต์ในภาคใหญ่

ณรงค์ ณ เชียงใหม่

ตารางที่ 17 พฤติกรรมของผู้ขับขีรถยนต์กับเข็มขัดนิรภัยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนผู้ตอบ คำถาม	ร้อยละ	การติดเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์ส่วนบุคคล					ร้อยละ
			ติดแล้ว	ร้อยละ	ยังไม่ติด	ร้อยละ	ไม่คิดจะติด	
รับจ้าง	7	6.15	2	28.57	5	71.43	-	-
รับราชการ- รัฐวิสาหกิจ	88	78.57	54	61.36	30	34.09	4	4.55
เกษตรกรรม	2	1.79	-	-	1	50.00	1	50.00
ค้าขาย	6	5.36	3	50.00	2	33.33	1	16.67
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	9	8.03	6	66.66	2	22.22	1	1.11
รวม	112		65	58.03	40	35.71	7	5.74

ตารางที่ 18 พฤติกรรมของผู้ขับขีรถยนต์ที่ติดเข็มขัดนิรภัยแล้วจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนผู้ตอบคำถาม	การใช้เข็มขัดนิรภัย					ร้อยละ
		ใช้ประจำ	ร้อยละ	ใช้บางครั้ง	ร้อยละ	ไม่ใช่เลย	
รับจ้าง	2	-	-	-	-	2	100.00
รับราชการ- รัฐวิสาหกิจ	54	11	20.37	19	35.18	24	44.44
เกษตรกรรม	-	-	-	-	-	-	-
ค้าขาย	3	-	-	-	-	3	100.00
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	6	-	-	1	16.66	5	83.33
รวม	65	11	16.42	20	29.85	34	49.25